

DIVADLO ANDREJA BAGARA NITRA

46. SEZÓNA
326. PREMIÉRA

HENRICH - JÁN ĎUROVČÍK - JANA LIPTÁKOVÁ

MÁRIA STUARTOVÁ

KOMORNÁ SPEVOHRA

OSOBY A OBSADENIE

Mária Stuartová, škótska kráľovná:

Eva Pavlíková

Mladá Mária, Smrť, Kolombína a Anjel

Beata Candráková a.h.

Silvia Šimová a.h.

John Knox, kazateľ škótskej protestantskej cirkvi,
hlavný odporca Márie Stuartovej, Básnik a Harlekýn

Boris Nahálka a.h.

Richard Salay a.h.

František II., prvý manžel Márie a Kat

Igor Šebesta

Marián Hlavatý a.h.

Katarína Medicejská, Alžbeta, kráľovná anglická a Pierot

Bibiana Ondrejková a.h.

Rozprávač

Dušan Jamrich a.h.

Hudba **Henrich**

Libreto **Ján Ďurovčík - Jana Liptáková**

Texty piesní **Viera Prokešová**

Scéna **František Perger**

Kostýmy **Maja Šilberská a.h.**

Asistent choreografie **Marián Hlavatý a.h.**

Dramaturgia **Jana Liptáková a.h.**

Choreografia a réžia Ján Ďurovčík a.h.

Predstavenie vedie **Mária Oravcová**

Text sleduje **Agáta Solčianska**

Scénický zvuk **Radoslav Šabík**

Umelecko-technická prevádzka

pod vedením **Štefana Ondicu**

Scénu, kostýmy a masky vyrobili dielne

DAB pod vedením **Imricha Tótha**

RIADITEL **FRANTIŠEK JAVORSKÝ**

ŠÉF UMELECKÉHO SÚBORU **JÁN GREŠŠO**

I. premiéra 17. novembra 1995

II. premiéra 18. novembra 1995

Program Divadla Andreja Bagara Nitra k hre Mária Stuartová

Zodpovedný redaktor **František Javorský**

Zostavila **Jana Liptáková**, Grafická úprava **František Perger**

Stefan ZWEIG:

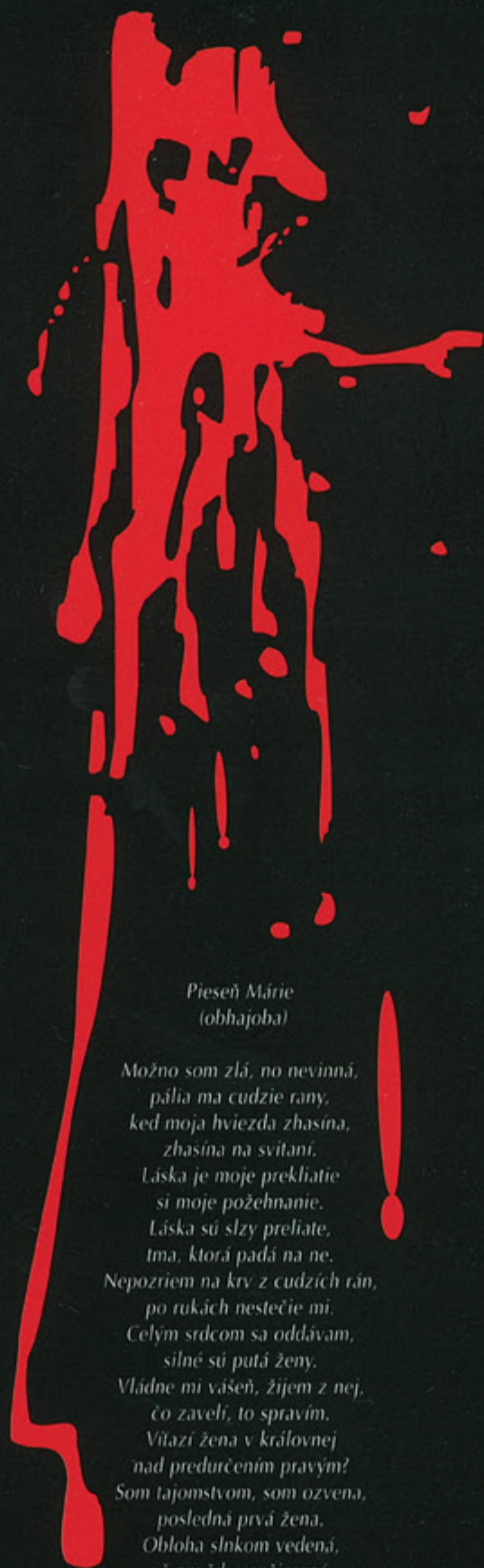
Mária Stuartová

(úryvok)

"En ma fin est mon commencement", tento vtedy ešte nie celkom zrozumiteľný výrok Mária Stuartová vyšla pred rokmi do brokátu. Teraz sa jej predtucha splňa. Len jej tragická smrť je skutočným začiatkom jej slávy, iba ona pred očami potomstva zmyje vinu jej mladosti, iba ona ožiarí chyby aureolou slávy.

Prezieravo a odhodlane sa po týžďne pripravuje na najkruťšiu skúšku. Dva razy sa ako mladá kráľovná musela prizerať, ako zomiera slachťic pod popravnou sekerou, už veľmi skoro sa teda dozvedela, že hrôzu tohto absurdne neludského aktu možno prekonať heroizmom. Celý svet i potomstvo - a Mária Stuartová to vie - budú skúmať jej správanie, keď ako prvá pomazaná kráľovná skloní šiju nad popravný klát, každé zachvenie, každé zaváhanie, každé zbabelé zblednutie v rozhodujúcej chvíli by bolo zradou jej povesti. Preto v týždňoch čakania v tichosti mobilizuje všetky svoje sily. Na nič v živote sa táto inak impulzívna žena nepripravovala tak pokojne a cielavedome, ako na svoju poslednú hodinu.

Mária Stuartová vstúpi do haly pokojne. Kráľovná sa od prvého roku svojho života, od samého začiatku, naučila správať po kráľovsky a toto vysoké umenie si zachovala aj v najťažšom okamihu života. So vztýčenou hlavou vystupuje po dvoch stupňoch na popravišisko. Tak vystupovala ako pätnásťročná na francúzsky trón, tak kráčala po stupňoch oltára remešskej katedrály, tak by bola vystupovala na anglický trón, keby nad jej osudom bolo žiarilo iné súhvezdie; tak pokorne a súčasne hrdo klačala po boku francúzskeho i škótskeho kráľa, aby prijala kňazské požehnanie, ako teraz skláňa svoju hlavu, aby prijala požehnanie smrti.

Pieseň Márie
(obhajoba)

Možno som zlá, no nevinná,
pália ma cudzie rany,
keď moja hviezda zhasína,
zhasína na svitani.
Láska je moje prekliatie
si moje požehnanie.
Láska sú slzy preliate,
tma, ktorá padá na ne.
Nepozriem na krv z cudzích rán,
po rukách nestečie mi.
Celým srdcom sa oddávam,
silné sú putá ženy.
Vládne mi vášeň, žijem z nej,
čo zavelí, to spravím.
Vilazi žena v kráľovnej
nad predurčením pravým?
Som tajomstvom, som ozvena,
posledná prvá žena.
Obloha slnkom vedená,
už navždy rozžiarená.
Zvláštny dar, čudný majestáť!
Pre lásku obvinená
pred vami hrdo bude stáť
aj kráľovná, aj žena.

Text Viera Prokešová

Lahostajne počúva, ako sekretár ešte raz číta rozsudok, ktorý ju má zbaviť života. A jej črty pritom zjasňujú taký láskavý a takmer radostný výraz, že aj jej zatatý nepriateľ Wingfield v správe Cecilovi musí priznať, že vyhláseniu rozsudku načúvala, akoby jej čítali rozhodnutie o udelení milosti.

...Mária Stuartová, škótska kráľovná sa stala obeťou svojej vlastnej nespútanej náruživosti. Mnoho spisovateľov či básnikov sa dalo inšpirovať životom a osudom Márie Stuartovej. Raz ju videli v svetle romantickom, možno až sentimentálnom, inokedy zase sa stal jej život a najmä smrť pre mnohých veľkou drámou. Jedni so svojimi názormi sa prikláňali k Márii a druhí zase k jej odporkyni, k Alžbete. Osud Márie, nesmierne hrdej predstaviteľky rodu Stuartovcov, ktorá verila, že jej poslaním daným od Boha je byť len kráľovnou, podnietil aj choreografa Jána Ďurovčika, aby sa k tejto zaujímavej téme vyslovil. Spolu s tvorivým teamom sa pokúsil vytvoriť hru, v ktorej cez hudbu, pohyb a piesne v snových obrazoch a víziách hovorí o Máriinom tragickom živote a smrti.

Stefan Zweig, spisovateľ a dramatik sa po veľmi dôkladnom štúdiu historických prameňov pokúsil podať pravdivý a psychologický obraz o tejto žene. A tak sme pomocou románu tohto spisovateľa i pomocou monodrámy anglickej autorky Jennifer Draskauovej načreli do detstva, mladosti, dospievania, do zreleho veku a smrti nešťastnej Márie, naivnej obeť veľkej politiky, ktorú nevedela hrať.

- jI -

V hre sme použili text v preklade Lubomíra Feldeka z románu Stefana Zweiga pre druhú pieseň Márie.

